

Negende Bijbelstudie over 1 Samuël 3 – hoofdstuk 11 van ‘Gebeden’, Bijbelstudies over Samuël van ds. W. Visscher

1. Zingen Ps. 85: 3 en 4
2. Gebed
3. Lezen: 1 Samuël 3
4. Welkom en mededelingen (zie briefje van de secretaresse)

Inleiding

Hoofdstuk 3 van 1 Samuël zet in met de volgende woorden: *‘En de jongeling Samuël diende de HEERE voor het aangezicht van Eli; en het woord des HEEREN was dierbaar in die dagen; er was geen openbaar gezicht’*. De Bijbelschrijver vestigt telkens onze aandacht op de periode dat Samuël toegerust werd tot zijn taak. Hieruit blijkt dat hij het uiterst belangrijk vindt om een zo duidelijk mogelijk beeld van Samuël te schetsen. Laten we de gegevens kort samenvatten. Op zeer jonge leeftijd is Samuël aan de zorg van de hogepriester Eli toevertrouwd. Voor die tijd is hij door zijn moeder zorgvuldig opgevoed en weet hij wat zijn toekomstige taak zal zijn. Heeft hij dat toen al ten volle begrepen? Wel dat zijn haar niet mocht worden afgeknipt, want hij behoorde immers aan de Heere toe. In de vorige hoofdstukken lezen we dat hij allerlei eenvoudige werkzaamheden mocht verrichten. Zo kwam hij in aanraking met heilige zaken. Helaas ziet hij ook de slechte dingen, die hem tot zonden zouden kunnen verleiden. Maar we weten dat de Heere over hem waakt, want zelf kon hij niet staande blijven, al is hij een kind van gebed en dat blijft hij ook. Gods beschermende hand moet over hem geweest zijn. Hij wordt een aantal keren ‘jongeling’ genoemd. Waar wijst dat op? Hij moet de leeftijd van ongeveer 15 tot 18 jaar bereikt hebben. Naarmate zijn leeftijd vorderde, nemen ook de werkzaamheden in de dienst des Heere toe. Steeds meer mag hij ‘echt’ priesterwerk doen. En zo wordt het hem ook duidelijk welke plaats de Heere voor hem bereid heeft en wat daar zoal mee samenhangt. De mensen leren de jonge Samuël kennen en gaan ook van hem houden. Aan de ene kant ergeren de oprechte vromen zich aan de houding van Hofni en Pinehas, maar door de aanwezigheid van Samuël vatten ze toch weer moed. Niet alleen neemt Samuël toe in gunst bij het volk, maar ook in de gunst des Heeren. De handel en wandel van Samuël behaagt aan de Heere. In de vreze van God, in geloof en gehoorzaamheid. Zo ontmoeten we hem in dit derde hoofdstuk van 1 Samuël. Omdat hij steeds belangrijker werkzaamheden mag verrichten, dan is het ook Gods tijd om hem te gaan roepen als profeet.

Voor dat de Heere Samuël roept, was er eigenlijk geen vaste orde van profeten. Zo nu en dan en dat alleen nog bij bepaalde gelegenheden gebruikte de Heere profeten. In het boek Richteren hoofdstuk 6: 1-10 lezen we van een onbekende profeet. Ook Deborah wordt wel een profetes genoemd. En niet te vergeten de man Gods, die Gods oordeel over het huis van Eli heeft aangekondigd. Toch gaat de Heere daar nu verandering in brengen. We moeten goed lezen wat direct aan het begin van hoofdstuk 3 staat: God sprak niet zo vaak meer. Was er al sprake van openbaring, dan was dit alleen in een kleine kring. Van publieke prediking kunnen we zeker niet spreken. Dan staat er verder: het Woord Gods werd schaars, zeldzaam. Dat zorgde er voor dat het Woord erg kostbaar werd: dingen die weinig voorkomen en toch belangrijk zijn kostbaar. Tegelijk moeten we beseffen dat als de Heere

weinig van Zich deed horen, het volks steeds verder in geestelijke duisternis terecht kwam. Dit is hoogst ernstig. God spreekt niet meer. Dan laat Hij mensen aan hun lot over. Zo vaak tot bekering geroepen, maar geen antwoord. Wat blijft er over? Duisternis en zo gaat de mens ten onder. Dat gebeurt ook als wij de Bijbel sluiten en er niet meer in lezen of als we de Bijbel gaan zien als een menselijk boek en niet als het geïnspireerde Woord van God.

In deze uiterst droeve situatie van Israël gaat de Heere verandering brengen en Hij gebruikt daar Samuël voor. Al had hij kennis gekregen van de Heere en Zijn dienst door Eli en door moeder Hanna, toch had hij de stem des Heeren nog nooit gehoord.

We weten uit Gods Woord dat de Heere vaak met een hoorbare stem sprak, soms gepaard met gezichten, of verschijningen en visioenen. Nachtgezichten kreeg men vaak als ze sliepen. Hoe het ook zij, 't was altijd bijzonder. Uit vers 7 blijkt dat de jonge Samuël geen ervaring had met deze dingen. Al mogen we daar niet uit concluderen dat Samuël geheel onbekend was met de Heere en Zijn Woord. Vanaf zijn kindse dagen heeft hij de verborgen omgang met de Heere gekend. *Wat wordt dan met vers 7 bedoeld?*

Lees maar verder: Gods Woord was nog niet aan hem geopenbaard. En zeker niet een Woord dat hij door moest geven aan het volk of aan iemand persoonlijk. God had nog niet Zijn Woord in de mond gelegd. Zo kende hij de Heere nog niet. Is het wonder dat hij op een gegeven moment geen raad wist toe hij een mensenstem zijn naam hoorde noemen?

Geroepen

Op een nacht, vlak tegen het aanbreken van de nieuwe dag, want de lamp Gods brandt nog, zo staat er in vers 3. *Waar ziet dat op?* De kandelaar moest elke morgen en avond worden aangestoken (zie Ex. 27: 20; 30: 7 en 8). Het vuur brandde nog wel, maar het zal niet lang meer duren of het zal uitgaan. Dan moest het opnieuw worden aangestoken. De schrijver bedoelt hier niet alleen mee dat de lamp in de tabernakel bijna uit was, maar ook dat de lamp in Israël bijna uit is. Het was al zo lang nacht, de nacht van het richterentijdperk, waarin er geen openbaar gezicht was. Het leek alsof de lamp van het geestelijk leven in Israël zou worden uitgeblust. Dit is de tijd waarin de Heere Samuël roept.

Als Samuël in bed ligt in een zijkamer van de het heiligdom, vlak bij de plaats waar ook de ark staat, hoort hij iemand zijn naam noemen. Dat kan volgens hem niemand anders zijn dan Eli. We weten dat Eli gebrekkig aan het worden is. Hij moet steeds vaker geholpen worden. Daar dacht Samuël wellicht aan. Maar wij weten dat Eli niet geroepen heeft. Tot drie keer toe wordt die stem gehoord. Dan pas dringt het tot Eli door wat er aan de hand is. Eli geeft het advies om te zeggen: *'Spreek HEERE, want uw knecht hoort'*. Is het geestelijk leven bij Eli zo achteruitgegaan, dat hij dat nu pas beseft dat de Heere roept. Wellicht kan de oude Eli zich nog iets herinneren uit vroeger jaren dat hij wel eens een openbaring heeft ontvangen van de Heere. We lezen van hem dat hij een richter genoemd wordt (1 Sam. 4:18).

Teruggekeerd naar zijn bed is daar weer die stem. Nu met grote nadruk wordt zijn naam herhaald: Samuël, Samuël. Zo riep de Heere ook Mozes en ook Martha. Het advies van Eli volgt Samuël op: *'Spreek, want uw knecht hoort.'* Waarom spreekt hij de Godsnaam nu niet uit? Is het uit schroom? We weten het niet. Het is alsof Samuël nog aarzelt of het van de

Heere is. Als de Heere gesproken heeft, is er geen enkele twijfel meer of het van de Heere geweest is. Wel neemt hij een eerbiedige luisterhouding aan. Wanneer de Heere tot hem het Woord richt, dan zal hij zeker eerbiedig luisteren.

De Heere stelt Zich daar

We lezen in vers 10: *'Toen kwam de HEERE en stelde Zich daar.'* Samuël hoort niet alleen een stem, maar de Heere verschijnt Samuël in een zekere gedaante. Hoe, dat weten we niet. Dus een hoorbare stem en een verschijning. Toen er nog geen geschreven Woord was, openbaarde de Heere Zich op vier manieren. Allereerst door mondelinge aanspraak, door een hoorbare stem. In de tweede plaats door dromen, ten derde door gezichten of visioenen en ten vierde door verschijningen. Hier bij Samuël een combinatie van een mondelinge aanspraak en een verschijning. Een lichamelijke gedaante en een hoorbare stem.

Nu spreekt de Heere alleen door Zijn Woord en de krachtige toepassing van de Heilige Geest. Wanneer u een tekst krijgt die niet in de Bijbel staat, dan moeten we wantrouwen, want de Heere kent Zijn eigen Woord. Hij gebruikt dat Woord te pas, krachtig en overeenkomstig de omstandigheden, waar wij ons bevinden. En dat Woord geeft ook werkzaamheden aan Zijn voeten. Woord en Geest zijn de zaken, waar de Heere Zich mee bedient.

In vers 11 lezen we *'En de HEERE zeide tot Samuël'* De eerste boodschap die de jonge Samuël krijgt is een aangrijpende boodschap, die hem geschokt moet hebben tot in het diepst van zijn ziel. 'Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het horen zal, dien zullen zijn beide oren klinken (vers 11b). Wat was die smartelijke boodschap? De ark weg, twee priesters dood, de hogepriester zijn nek gebroken, de vrouw van Pinehas in haar kraambed gestorven en duizenden kinderen Israëls in het graf. Sinds de kinderen Israëls in Kanaän binnen mochten gaan, is er zo'n dag nooit geweest. Beide oren zullen klinken, op één dag. 'Te dienzelven dage zal Ik verwekken over Eli alles wat Ik tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden (vers 12)

Dat geldt voor alles wat de Heere gesproken heeft, zowel van Zijn genadewerk als van Zijn geduchte straf. De Heere doet nooit half werk. In vers 13 komt de Heere terug op de zonden van het huis van Eli: want als zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien. In het Hebreeuws mag je ook lezen: hij had hen moeten ontslaan. Vers 14 vervolgt: *'Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Zo de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in der eeuwigheid zal verzoend worden, door slachtoffer of door spijsoffer!*

Al is het waar wat de dichter zegt: *'Wel ziel, al had gij al de zonden van Adams nakroost saam gebonden, Mijn bloed wist alle zonde uit.'* In de weg van waarachtige bekering is er geen zonde die niet verzoend kan worden. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament is er één zonde die niet verzoend kan worden. Dat is de zonde tegen de Heilige Geest. Daar waren de zonen van Eli in gevallen. Een werelds mens kan die zonde niet doen. Die zonde kan alleen door een kerkmens gedaan worden. Dan moet je veel weten van God en Zijn dienst. Dat betekent niet dat ieder kerkmens die de wereld ingaat de zonde tegen de Heilige Geest heeft gedaan. Er kan een weg terug zijn. Maar iemand die zo dicht bij het heilige is geweest, moet wel oppassen voor de zonde der verharding, zoals Hofni en Pinehas. Dan

zullen slachtoffers en spijsoffers niet meer baten. Let op dat er niet staat: zullen voor Eli niet meer baten, maar voor *het huis* van Eli. Persoonlijk is Eli behouden geworden, maar van zijn jongens geldt dat hun ongerechtigheid volkomen was.

Samuël als profeet erkend

De volgende morgen deed Samuël de deuren van het huis des HEEREN open en gaat zijn gewone werk doen. 'Doch Samuël vreesde dit gezicht aan Eli te kennen te geven.' Waarom vreesde Samuël? Was hij bang voor Eli? Zou hij boos worden? Ondanks dat Eli een slappe man is en ver van zijn plaats is, heeft hij hem lief vanwege de genade des Heeren en omdat Eli boven hem gesteld is. Hij vindt het zo erg om de boodschap te brengen dat voor Eli's zonen geen verzoening meer mogelijk is. Maar ook Gods knechten moeten deze onheils boodschap brengen niet met een bepaalde lust, maar het Woord moet gebracht worden. Eli komt zelf met de vraag (vers 16 en 17) *Wat is dat woord dat Hij tot u gesproken heeft?* 'Verberg het toch niet voor mij.' En Eli doet er zelfs een eed op: 'God doe u zo en zo doe hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft.

Dan vertel Samuël alles eerlijk, heel de boodschap van die ene dag waarop de oren van alle kinderen Israëls zullen klinken van het oordeel over het huis van Eli, van de toorn Gods over Eli, omdat hij zijn jongens niet eens zuur heeft aangekeken. En ook... het laatste het allerergste, dat er voor zijn jongens geen offer meer kan baten.

Waaruit blijkt nu dat Eli toch een man is die de Heere vreest?

Hij buigt onder het oordeel, want Hij antwoordt: : 'Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.' We moeten niet denken dat Eli het niet erg vindt van zijn zonen, maar hij krijgt de schuld naar zich toe, omdat hij niet geweest is, die hij moest zijn. Al was Eli ver van zijn plaats, toch komt onder het buigen voor Gods Woord de vreze des Heeren uit. Nu gaat bij Eli de eer van God boven alles. Zelfs boven de zaligheid van zijn zonen. Ook boven zijn ambt, boven zijn eigen leven, boven alles wat hij op aarde heeft. En zo erkent Eli Samuël als profeet.

Vers 19 zegt dat Samuël groot werd. Wat moeten we daaronder verstaan? Hij is groot bij God. En liet niet één van al Zijn woorden op de aarde vallen.' Dat wijst erop dat de mensen met al hun vragen bij Samuël konden komen, net als in de dagen van Mozes. En wat is het wonderlijke? Al de woorden kwamen uit. Vers 20 leert ons dat gans Israël van Dan tot Berséba toe bekende, dat Samuël bevestigd was tot een profeet des HEEREN. We sluiten af met vers 21: *En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo, want de HEERE openbaarde Zich aan Samuël tot Silo door het Woord des HEEREN.* Elk noemt hem Gods profeet en geeft hem eer. Elk erkent hem als de gezalfde des HEEREN. Hebt u heimwee naar zo'n Samuël? Weet dan: Meer dan Samuël is hier! De Kerk des Heeren heeft een profeet, Die ook Priester en Koning is. Bij Hem kunt u 24 uur, dag en nacht met uw vragen bij Hem terecht. Het grote Hemelhof waar Hij Zijn spreekuur houdt is nooit gesloten. Vlucht dan met al uw nood en zorgen tot Hem, van Wie geldt: Meer dan Samuël is hier.

Psalm 119 : 74